

# ЗМІНИ КЛІМАТУ І КЛІМАТИЧНІ ІННОВАЦІЇ

№ 06  
30.06.2012

Квартальний інформаційний бюлетень видається Донецьким національним університетом МОНМС України за проектом „Низько-вуглецеві можливості для індустріальних регіонів України”, що фінансується Європейським Союзом за Тематичною програмою для довкілля і сталого управління природними ресурсами, зокрема енергією

## НОВИНИ СВІТУ:

### Саммит "Рио+20": Будущее, которого хотят не все



**РИО+20**  
Конференция

**23 июня 2012 г.**  
Конференция ООН  
по устойчивому  
развитию "Рио+20"

завершилась в Рио-де-Жанейро в пятницу - полтора года подготовки, три дня выступлений лидеров стран и 1 миллион печатных листов документов, участники саммита расходятся в оценках его результатов. Страны-участницы заявляют о готовности продолжать путь к "будущему, которого мы хотим", в то время как гражданское общество настаивает, что будущее, описанное в итоговом документе, им совсем не нужно.

Для некоторых делегатов "Рио+20" стал в прямом смысле "возвращением на место преступления" - 20 лет назад саммит в бразильском мегаполисе проходил в том же выставочном комплексе Riocentro. В саммите, который стал самым большим мероприятием в истории ООН, приняла участие более 45 тысяч человек, в том числе 12 тысяч делегатов из 188 стран, почти 10 тысяч представителей общественных организаций и 4 тысячи журналистов.

#### История одного текста

Итоговая декларация саммита, 283 параграфа на 49 страницах, сильно отличается от так называемого "нулевого варианта" текста, представленного в январе 2012 года, и дело не только в его длине - 24,6 тысячи слов против 7,2 тысячи.

К субботе, когда закончилась последняя официальная сессия подготовки к саммиту на высоком уровне, проект итогового текста был согласован всего на 40%, и Бразилия как страна-хозяйка организовала интенсивные неформальные консультации на основе своей версии текста, в которую вошли все согласованные формулировки и компромиссные формулировки по всем оставшимся острым вопросам.

В итоге в "огне" долгого и напряженного обсуждения выстояли, в частности, решение о запуске процесса разработки

Целей устойчивого развития, которые в 2015 году должны "сменить" Цели развития тысячелетия, и решение о создании нового форума высокого уровня по устойчивому развитию при Генассамблее ООН. Кроме того, стороны призвали Статистическое управление ООН разработать новые индикаторы устойчивого развития, которые бы дополнили ВВП, а также договорились расширить членство в совете Программы ООН по окружающей среде (UNEP), не повысив, тем не менее, ее статуса до специализированной организации в системе ООН.

Вместе с тем, странам не удалось принять решение по защите биоразнообразия в международных водах, а параграф, посвященный отказу от субсидий добычи ископаемого топлива, по словам экспертов организации Oil Change International, просто повторяет текст решения, принятого странами "Большой двадцатки" на саммите в Питтсбурге в 2009 году.

Итоговый текст сами страны называли и "наименьшим общим кратным" различным позициям, и тонким компромиссом, любая попытка нарушить который приведет к коллапсу всей конференции.

#### Общество недовольно

Общественные организации последние три дня тщетно пытались привлечь внимание к тому, насколько слабым и неадекватным оказался итоговый документ саммита. В частности, в выступлении своего представителя на первом пленарном заседании они публично "отреклись" от текста и потребовали убрать из его первого абзаца слова "при активном участии гражданского общества".

За этим последовали петиции под заголовками "Будущее, которого мы не хотим", открытые письма от руководства крупнейших экологических и общественных организаций и даже акции протеста на территории центра, где проходила конференция - на одной из них представители молодежи от имени крупного бизнеса и корпораций "благодарили" участников саммита за то, что те подарили им будущее, которого они, корпорации, хотели.

#### Лучше, чем ничего?

Хотя переговорные залы принесли гражданскому обществу мало поводов для радости, за их дверями на "Рио+20" произошло довольно много важных событий. По данным ООН, общий объем заявленного финансирования для проектов устойчивого развития сельского хозяйства, энергетики и транспорта, снижения рисков природных катастроф, лесной политики и других направлений превысил 510 млрд. долл. В общей сложности правительства стран, бизнес, общественные организации и университеты представили более 690 новых целей и проектов в сфере устойчивого развития и "зеленой" экономики.



Министр окружающей среды Бразилии Изабелла Тешейра на пресс-конференции напомнила, что заголовки материалов в газетах июня 1992 года о саммите, который сейчас считается истоком всего процесса перехода к устойчивому развитию и "зеленой" революции, начинались со слова "разочарование". Таким образом, министр рассчитывала убедить всех в том, что роль и значение саммита 2012 года еще предстоит осмыслить.

Источники: ECOportal -  
Вся экология -  
<http://ecoportal.su>

**ECOportal**  
Вся экология

#### В цьому випуску:

Новини світу ..... 1



Новини ЄС ..... 2



Новини України .... 3



Новини проекту .... 4



Проект фінансується  
Європейським Союзом



Проект реалізується  
Донецьким національним  
університетом, Україна



## НОВИНИ ЄС:

### CO2 emissions from new cars down by 3% in 2011



20 June 2012

**Europeans are buying more efficient cars. Average carbon dioxide emissions from cars continue to fall in Europe, according to preliminary figures released today.**

Climate Action Commissioner Connie Hedegaard said: "Europe's car manufacturers are delivering towards the 2015 CO2 targets. These data confirm that there's steady progress in improving fuel efficiency and reducing CO2 emissions from new cars. This is a good sign for the capacity of Europe's car industry to innovate and thus maintain global competitiveness while making their products more efficient."

The European Environment Agency today published provisional data on average CO2 emissions from new passenger cars registered in 2011. There were 12.8 million new cars registered in the EU in 2011. The average CO2 emissions from these cars were 135.7 grams CO2 per kilometre, which is 4.6g CO2/km less than in 2010 – a reduction of 3.3 %.

2011 is the last year before the CO2 targets become binding. The phase-in of the mandatory target of 130gCO2/km to be met in 2015 will start on the basis of the data for 2012.

According to EEA analysis, a combination of changes in buying behaviour, improved technology and engine efficiency was mostly responsible for this reduction.

Car manufacturers will now be asked to verify these preliminary figures before they are confirmed by the Commission later this year.

#### Background

In the EU, CO2 emissions from road transport have increased by 23 % since 1990, and are now responsible for approximately one fifth of the EU's total emissions.

In order to cut greenhouse gas emissions from transport, carmakers have a collective target for the average car sold in the EU to emit a maximum of 130g CO2/km by 2015 and 95g CO2/km by 2020.

The EEA collects Member States' data on passenger cars registrations, in accordance with Regulation (EC) No 443/2009, and collates them in a database which covers 99.95% of total registrations.

Data collected includes information on CO2 emissions and the mass of the vehicles, reported by all Member States in order to evaluate the performance of the new vehicle fleet towards the CO2 emission target (130g CO2/km by 2015, to be phased-in from 2012).

According to Article 8 of Regulation (EC) No 443/2009, Member States must annually submit information to the Commission for each new passenger car registered on their territory. Five Member States were late in submitting their 2011 data. A small number of Member States also have data quality issues that need to be addressed for next year's data monitoring exercise. The EEA has however noted clear improvements in data submissions for a number of Member States.

This dataset is provisional and will be verified by car manufacturers during a three months period to ensure that targets are set on the basis of correct data. The Commission will confirm the final data later in 2012, taking into account any errors notified by manufacturers.

Source: EUROPEAN COMMISSION – CLIMATE ACTION – <http://europa.eu/clima/>



Основна мета програми – збільшення підтримки у проведенні інституційних та секторальних реформ у країнах-учасниках Східного партнерства з метою пришвидшення їх політичної асоціації та економічної інтеграції з ЄС.

В основі діяльності програми – принцип «більше за більше» («more for more»). Він передбачає збільшення підтримки з боку програми тим країнам-партнерам, які показують більший прогрес у проведенні внутрішніх реформ, націлених на розвиток демократії, дотримання прав людини та повагу до верховенства права.

Усі країни-учасники Східного партнерства матимуть змогу скористатися перевагами програми. Проте лише ті країни, що демонструватимуть поступ у демократичних реформах, матимуть доступ до неї.

Бюджет програми – 130 млн. євро. Вона фінансуватиметься з Європейського інструменту сусідства і партнерства.

Програма розрахована на 2012-2013 роки.

Джерело: Представництво Європейського Союзу в Україні – <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>



### ЄС ухвалив нову Програму з інтеграції та співпраці Східного партнерства

29 червня 2012 р.

**У вівторок, 26 червня, була ухвалена Програма з інтеграції та співпраці Східного партнерства – складова частина оновленої політики ЄС у регіоні Східного партнерства, націлена на подальшу імплементацію основних завдань цієї політики.**



### В Швеції прошел «Стокгольм +40»

**23-25 апреля, 2012 года в шведской столице Стокгольм состоялась «Стокгольм +40: Форум партнерства для устойчивого развития».**

Стокгольм +40 организован в рамках празднования 40-летия Конференции ООН по проблемам окружающей человека среды, которая впервые состоялась в 1972 году в Стокгольме.

Тематика форума посвящена 3 темам:

- Устойчивые инновации,
- Устойчивое производство,
- Устойчивая жизнь.

На открытии форума выступил Его Высочество Карл Густав XVI, который рассказал об историческом значении данного форума: Стокгольмская конференция, прошедшая в 1972 году положила начало быстрому развитию международных и государственных организаций по сохранению окружающей среды. Органы по охране окружающей среды были организованы практически во всех странах мира. Создана координирующая организация Программа ООН по окружающей среде (ЮНЕП).

Источник: Government Offices of Sweden – <http://www.regeringen.se>



Проект фінансується Європейським Союзом



Проект реалізується Донецьким національним університетом, Україна



## НОВИНИ УКРАЇНИ:

### Клімат змінюється: які катастрофи готує Україні природа



*Незважаючи на глобальні зміни клімату, Україні не загрожує серйозні природні катастрофи. Однак к більш потужним, ніж раніше, ураганам, ливням, градом, а також перепадам в сільськогосподарському світі, українцям слід бути готовими.*

Сами кліматологи і синоптики відзначають, що об зміні клімату, причинах і наслідках цього явища сьогодні не говорять тільки левити. Однак мовчати об цьому, к примеру, після незвичайно м'якої зими і аномально жаркої другої половини весни, на зміну котрої знову прийшли холоди? не доводиться. Навіть метеорологи признають, що погодні умови цієї весни «нестандартні для України». «Тепло прийшло занадто рано. Температура плюс 30 градусів більше характерна для кінця травня і початку червня. Хоча згодом температура суттєво знизилася, і в середньому температурний фон вирівнявся», – відзначив заступник начальника Українського гідрометеорологічного центру **Анатолій Прокопенко**. По його словам, такі аномалії спостерігаються раз в 50 або 70 років, і пов'язані вони з зміною клімату.

### Природні катастрофи: чого опасатися українцям

Начальник відділу кліматології Центральної геофізичної обсерваторії **Ольга Пахалюк** відзначила, що глобальне потепління для всього земного шара несе значительне збільшення небезпечних і стихійних явищ. «По даним Всесвітньої метеорологічної організації, 90% всіх стихійних лих, від котрих страждає людство, мають гідрометеорологічне походження. За 1992-2001 роки вони привели к загибелі в світі більш 620 тисяч осіб. А загальні економічні втрати склали близько 450 мільярдів доларів, або 65% загальної суми збитків, понесених в результаті всіх стихійних явищ в цей період», – відзначила кліматолог.

«Один з вірогідних сценаріїв: глобальна середня температура повітря і рівень морей і океанів можуть збільшуватися. Темпи потепління можуть бути такими, що вже к 2100 року середня температура (по різним оцінкам) збільшиться від 1,5 до 6 градусів, а рівень океану підніметься від 10 до 90 сантиметрів», – відзначила Пахалюк.

Відомо, що підвищення середньої річної температури не буде відбуватися рівномірно, зміниться циркуляція вітрів і перерозподілення опадів. Це приведе к збільшенню вологості в окремих регіонах і посухи – в інших, відзначила кліматолог. В результаті впливу глобального потепління можуть зникнути деякі прибережні зони, значительне зростатиме ерозія ґрунту, стануть більш частими паводки, затоплення прибережних земель, збільшиться кількість збитково зволоженої землі. «Значительні збитки понесе сільське господарство. Все ці зміни обов'язково приведе к міграції населення і можуть призвести територіальні, економічні і інші конфлікти», – відзначила експерт.

Глобальне потепління супроводжується зростанням катастрофічних погодних і екологічних явищ, здатних нанести збитки економіці і, крім того, загрожувати життю осіб. Стихійні метеорологічні явища, по словам Пахалюк, звичайно спостерігаються в комплексі: ливневі дощі супроводжуються грозами, градом, штормовим вітром, метели – снігопадом і сильним вітром, відкладенням мокрого снігу і обледенінням.

Чаще за все стихійні явища спостерігаються в Криму (16% випадків) і на території українських Карпат (11% випадків). Крайне рідкі вони в Рівенській, Полтавській, Чернігівській і Житомирській областях, відзначила кліматолог.

По думці кандидата біологічних наук, керівника Центру дослідження екосистем, змін клімату і стійкого розвитку, декана факультета природничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія» **Ірини Вишешко**, в Україні стануть чаще відбуватися природні катастрофи – урагани, сильні ливні і т.д.

«Хоча я би не робила катастрофічних прогнозів. Ми вже маємо більш потужні урагани, ніж раніше. Так відбувається, тому що є додаткова енергія, котра утримується атмосферою Землі. Це – наслідок парникового ефекту: більше енергії, і вона більш потужно себе проявляє», – відзначила учена.

Локальні кліматичні зміни стимулюються і іншими факторами. Так, в західній Україні цьому сприяє вирубка лісів. «Якщо в Карпатах рубують ліс, то при тому ж обсязі опадів, сток води буде значительне швидше. Якщо дощ падає на схил гори, де росте ліс, то вода поступово переходить к річці і наповнює її. Якщо ж схил голий, то з нею все буде миттєво стекати, що буде означати повення», – відзначила експерт. Вклад людської діяльності в збільшення масштабів повення за рахунок вирубки лісу очевидний.

Тем не менше, Україна має достатньо сприятливі географічні умови, підкреслила Вишешко. «Нам не загрожує затоплення прибережних територій, тому що ми достатньо високо розташовані, у нас сейсмічно безпечна територія. І наш клімат все одно буде залишатися відносно помірним. Невірно прогнозувати появу пустель, ні ледникових явищ», – відзначила вона.

Говорити об незвичайних природних катастрофах на території України не варто, відзначив **Анатолій Прокопенко**. Збір «небезпечних явищ» в Україні не змінюється вже багато років: сильні вітри, повення, посухи, потужні ливні і град. «Цей збір ми спостерігаємо вже на протязі більш ста років. І очікувати якихось інших незвичайних подій, котрі суттєво можуть ускладнити життя українцям, особливих основаних немає», – відзначив метеоролог.

### Яких сюрпризів від погоди чекати до кінця літа?

**Анатолій Прокопенко** прогнозує, що до кінця червня погода в Україні буде достатньо нестійкою. «В літній період при проходженні атмосферних фронтів, як правило, посилюється вітер, ідуть сильні дощі і град. До кінця червня буде утримуватися тепла погода. Температура повітря по всій території країни буде досягати 30 градусів тепла і вище», – відзначив він. Традиційно жарким, по думці синоптика, буде червень і перша половина липня. «І в червні, і в липні буде як дуже жарка погода, так і з незначительним зниженням температури повітря. Періоди переходів будуть супроводжуватися погіршенням погоди – сильними вітрами, ливнями, градом. І це може впливати на економіку і сільське господарство», – додав він.

**Надіжда Майна, «ГЛАВРЕД», 18.06.12**

Джерело: Українська версія ГЛАВРЕД – <http://www.glavred.info>



Проект фінансується  
Європейським Союзом



Проект реалізується  
Донецьким національним  
університетом, Україна



### НОВИНИ ПРОЕКТУ:

#### Учасник проекту – переможець конкурсу Донецької ТПП «Інвестуй в Донбасс – інвестуй в майбутнє»

27 квітня 2012 г. в Донецькій торгово-промисловій палаті (ТПП) відбувся Деловий прийом і торжествена церемонія нагородження переможців конкурсу Донецької ТПП «Золотої Меркурій» і «Інвестуй в Донбасс – інвестуй в майбутнє».

В конкурсі «Інвестуй в Донбасс – інвестуй в майбутнє» серед 42 поданих проектів переможцями були визнані дві організації:

В номінації «ПРОИЗВОДСТВО» переможцем визнано об'єднання з обмеженою відповідальністю «Компанія ІННОТЕХ» з проектом «Использование низкокалорийных углеродсодержащих отходов в энергетических целях на обогатительной фабрике «Святая Варваринская».

В номінації «УСЛУГИ» переможцем визнаний Донецький національний університет з проектом «Разработка технологии производства гибридных солнечных элементов и гибких экранов на основе органических светодиодов» (автор проекту – Чертопалов С.В., ст.н.с. кафедри нанотехнологій).



В конкурсі Донецької ТПП від Донецького національного університету також брали участь два інші проекти: «Архитектурно-экологический проект «Воздушный террикон» для пересечения ул. Артема и пр. Б. Хмельницкого в г. Донецке» (автор – вед.н.с. Шестакин Н.С.) і «Получение и применение гуминовых препаратов в растениеводстве и для рекультивации территорий» (автор – ст.н.с. Бутюгин А.В.).

Учасник ДонНУ в конкурсі було організовано при підтримці гранта Європейського Союзу «Низко-углеродные возможности для промышленных регионов Украины» (грантополучатель – ДонНУ).

Источник: Научно-исследовательская часть Донецького національного університету – <http://research.donnu.edu.ua>

#### Участье проекта во Втором международном форуме «ЭКОЛОГИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО РЕГИОНА»

23-24 мая 2012 года в городе Донецке в Специализированном выставочном центре «ЭКСПОДОНБАСС» состоялся Второй международный экологический форум «ЭКОЛОГИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО РЕГИОНА».

Форум проводился при организационной поддержке Министерства экологии и природных ресурсов Украины и Донецької облгосадминистрации.

В рамках Второго международного экологического форума были проведены:

- Международная конференция «ЭКОЛОГИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО РЕГИОНА»
- Международная выставка «ЭКОЛОГИЯ-2012».

Цель форума: создание благоприятных условий для развития регионального сотрудничества в области промышленной безопасности и экологии, обсуждение актуальных вопросов, представление передовых разработок, новейшего оборудования и технологий, рассмотрение инновационных проектов в сфере экологии производства — экологический контроль, экологическое нормирование, обращение с отходами производства и потребления, экологический мониторинг, экологическая экспертиза, экологические технологии, экологические платежи и плата за негативное воздействие на окружающую среду, экологический менеджмент, экологическое право.

Участниками проекта были представлены 3 доклада на конференции, 2 постера и 1 макет на выставке, с которыми можно ознакомиться на сайте: [www.lcoir-ua.eu](http://www.lcoir-ua.eu)



#### Презентация проекта на семинарах у Донецьку та Харкові



В рамках проекту «Формування мережі обміну інформацією про науково-освітні програми Європейського Союзу» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», що має за мету формування спільного інформаційного поля в Україні щодо можливостей участі у різних науково-освітніх програмах ЄС на основі узгодженої інформаційно-консультативної діяльності експертів, які мають досвід участі у даних програмах, та широкого кола зацікавлених осіб та організацій, відбулися семінари:

- 29 травня 2012 р. у м. Донецьку (Донецький національний університет);

- 31 травня 2012 р. у м. Харкові (Центр "Харківські технології" та НТК «Інститут монокристалів» НАН України).



На цих семінарах було презентовано результати та перспективи проекту «Низько-вуглецеві можливості для промислових регіонів України, що фінансується Європейським Союзом, а також представлено Національний контактний пункт 7 Рамкової Програми ЄС за напрямком «Навколишнє середовище, включаючи зміни клімату», який діє у рамках цього проекту.

Наприкінці семінару відбулася жвава дискусія, було задано багато запитань експертам щодо діяльності різноманітних європейських наукових та освітніх програм і можливостей участі в них українських фахівців.

Семінар викликав великий інтерес серед наукової спільноти, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, представників інноваційних підприємств та громадських організацій Донецька, Луганська, Харкова, Дніпропетровська, Запорізька, Тернопільська, Кременчука, Львова, Севастополя.

А головним результатом семінару є висловлена готовність його учасників щодо активізації їх діяльності в підготовці проектних пропозицій до нових конкурсів 7 Рамкової Програми ЄС, а також інтерес до наступної Програми - HORIZON 2020.

Джерело: Львівський державний центр науки, інновацій та інформатизації – <http://www.cstei.lviv.ua>



Проект фінансується Європейським Союзом



Проект реалізується Донецьким національним університетом, Україна

